

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Machiavelli.

Jedro veleitalijanske in pozitivistne politike.

Naš list označil je že dva politična vele-moža, Pobjedonosceva in Lagardea, zastopnika ruskega in nemškega političnega mišljenja. Ako Bog da, v rne mo se kmalu še k Nemcem, kateri nas, kakor je lahko umevno, v političnem oziru najbolj zanimajo: radi bi podali v bistvu značaj in težnje jednega največjih praktičnih politikov vseh narodov ter časov in naslikali Bismarcka; kadar označimo pozneje še politiko malih slovanskih plemen po njihovih zastopnikih, (Pa lackega je letos v „Ljubljanskem Zvonu“ že opisal dr. J. P.) imeli bomo galerijo političnih individualitet pred seboj, in pogled v njo utegne naše obzorje nekoliko razbistriti.

Slovenci mejimo pa tudi ob stare Romane. Historični razvoj je učinil, da smo mi kot južno-zapadni del slovanstva dandanes le še kakor zagozda med nemškim in italijanskim narodnim telesom, mi, ki smo pred davnimi časi krstili visoke gore in mrzle reke v dandanes tujih Planinah.

Z Italijani smo Slovenci v dolgotrajni zvezi; Slovenci so stoletja in stoletja s svojo krvjo — gnojili italijanska polja; in še naši očetje nam pripovedujejo, kako so jim žvižgale kroglice italijanskih ustašev okolu ušes. Par desetletij je stoprav minulo, kar je severna Italija bila še pod habsburškim žezlom.

Bila je — ali ni več. Kake so bile one ideje, ki so Italijane vnmale v boj za svoje združenje? Katera je ona gibna sila, ki je krepila in družila ta starikavi latinski rod, o kojega bodočnosti je že ves svet dvomil?

Mazzini, Garibaldi, Cavour so znana imena; ali njih ideje koreninijo v slavnem cinquecentu. Machiavelli (1469. do 1527.) je vseh teh Veleitalijanov veliki učitelj; ali ne samo svojih rojakov, ampak celega sveta učitelj.

Kdor se le količkaj bavi z znanstveno politiko, mora se ozirati tudi na Machiavellija. Kar je Galilei za fiziko, Luther za teologijo, to je Machiavelli za politiko. Sicer je Machiavellijevo ime v obče na slabem glasu; politika imenovati makiavelista, pomenja največje razžaljenje; vsak naučni slovar nam pove, da je makiavelizem oni sistem vladanja, kateri ne loči sredstev v dobra in zla, ampak so mu vsa dobra, ki vedó k zaželenemu cilju, po onem geslu: namen posvečuje sredstva.

In vender kdor bližje pogleda, temu se tudi Machiavelli kaže v lepši luči. Kot o historiku nam ni treba dalje govoriti; tu mu njegove slave nikdo ne krati. Ampak i kot teoretičen politik je Machiavelli velik.

Najlepše dokaže nam to povest. Karl V., pobožni nemški cesar, je glavno politično delo Machiavellijevo „Il Principe“ (Vladar) čital kakor evangelij. Pri Henrik III. in Henrik IV. našli so to knjigo po umoru. Veliki prirodoslovec in filozof Baco se je o Machiavelliju izrazil, da smo mu vsi hvalo dolžni, ker je jasno povedal in brez okolišev, kako ljudje osobito vladarji faktično delujejo, ne pa kako bi delovati morali, kakor to moralisti inace vedno pridgajo. In sam energični in čednostni papež Sikst V. je Machiavellijevega „Vladarja“ tako visoko čislal, da je lastno-ročno naredil izčrpek iz njega. Da se celemu jezuitskemu redu očita makiavelizem, češ, da je po njega praksi in nanku dobro to, kar služi v prosep cerkve, to je obče znano.

No, dandanes Machiavelli osobito pri rimski cerkvi ni predobro zapisan; zapisan sicer je, ali na indeksu! Cerkev ima tudi popolnoma prav; čuditi se je samo, kako lahko miselnosti in breskrbni so bili gospodje v Vatikanu, ki so Machiavellijeve dela za četkom celo v svojih lastnih tiskarnah tiskali, in sicer s papeževimi privilegiji! Stoprv kardinal Polo je cerkvi nevarni strup v njih zasledil! Ta strup je tudi res rimski kuriji jako nevarni: saj je bistvo

Machiavellijevih del pokazati na katoliško hirarhijo kot največjo sovražnico Italije.

Vsekako nas mora zanimati Machiavelli, o katerem eksistuje cela velika literatura. Ta genij imel je in ima še dandanes kakor mnogo oboževalcev tako mnogo sovražnikov. Pruski kralj Friderik Veliki spisal je anonimno delo „Anti Machiavelli“, ki ga je izdal njegov prijatelj Voltaire; Friderik imenuje tu „Vladarja“ najnevarnejšo knjigo vseh knjig, najhujši strup vseh strupov — ali v praksi bil je i Friderik Veliki jeden največjih makiavelistov. V novejšem času glasijo se pa odkrito največji učenjaki k machiavellizmu, ali ga vsaj opravičujejo, kakor znana nemška historika Ranke in Gervinus. Da je bil Bismarck jeden prvih makiavelistov, kdo tega ne vé? In vender je Bismarck brez dvoma velik, velik je pa brez dvoma tudi takih velikanov učitelj, Machiavelli. Kjer pa je mnogo svetlobe, je mnogo sence. Potrebno je, to luč makiavelistne politike spoznati da se umemo izogibati mrzlih strupenih senc!

Bodijo pa temne strani Machiavellijevih del kakošne koli, jedno je gotovo: na oni način, kakor ga Machiavelli nasvetuje svojemu vladarju, se je v minulosti faktično vladalo, se v sedanosti faktično vladalo, in se bo bržkone i v bodočnosti vladalo. Mi pa, ki smo vladani, vedimo vsaj, kako se nas vlada; — Rousseau trdi celo, da je bil to pravi namen Machiavellijev, ljudem oči odpirati, da bi spoznali, kako se resnično ž njimi vlada; ako Machiavelli v „Vladarju“ kraljem nasvete daje, kako naj vladajo, je to le krinka, pod katero se narodom ali ljudstvom oči odpirajo in s tem primerni nasveti dajejo, seveda v demokratičnem in republičanskem smislu. Omenjeni kardinal Polo je baje malo let po Machiavellijevi smrti v Florenci slišal iz verodostojnega vira, da je pisatelj „Vladarja“ zares tak cilj zasledoval.

V mnogem oziru je za nas torej pre-zanimivo Machiavellija poznati. V Ma-

chiavelliju opažamo izvor veleitalijanske, pa tudi izvor svetovne internacionalne takozvane makiavelistne politike.

Ako se govori o italijanski politiki, govoriti se mora, kakor je samo ob sebi umevno o rimski cerkvi. (Dajle prih.)

V Ljubljani, 8. novembra.

Avstrijski Slovani v ruskem časopisju.

„Narodni Listy“ so prinesli iz Peterburga brzojavko, ki sporoča, da se je avstrijska vlada pri ruski pritožila radi ruskega časopisja, ker simpatizira z avstrijskimi Slovani, zlasti pa s Čehi. Avstrijski vladi se zdi, da se vtika rusko časopisje v notranje razmere Avstro-Ogrske, zato želi, da ruska vlada poslej to prepove. Uredniki peterburških listov so bili poklicani v zunanje ministrstvo, kjer se jim je sporočila famozna pritožba naše vlade. Ruski uredniki so nato izjavili, da niso pisali proti Avstriji, nego so Avstriji le svetovali, kako se more rešiti razpada, in da v pravičnem boju ne morejo drugače, kakor da simpatizujejo s Čehi in s Slovani sploh. Rekli so nadalje ruski uredniki, da narašča češko vprašanje v evropsko vprašanje, o katerem ni možno molčati. Pri znani občutljivosti avstrijske vlade je sploh težko najti pravo mero v pisavi, zlasti ker se avstrijska vlada vznemirja radi najnedolžnejših pojavov simpatij, ki živé med slovanskimi rodovi. Nato se je stavila ruskim urednikom ponudba, da se bodo vsi članki v avstro-ogerskih Slovanih prej v zunanjem ministrstvu cenzurirali, tako da naša vlada ne bi imela več vzroka pritoževati se. Hkratu pa misli zahtevati ruska vlada, naj poskrbi tudi naša vlada, da se avstrijsko časopisje ne bo vtikalo v ruske notranje razmere. Tako brzojavka „Narodnih Listov“. — Zares, čudovita je nervoznost naše vlade, kadar se gre za Slovane. Ruski listi naj bi sploh ne smeli pisati o nas, izjave simpatij z zatiranimi rodovi Avstrije naj se naravnost zatiro, — toda velikonomškemu časopisju je

LISTEK.

Red.

(Spisal Anton Čehov.)

Učitelj na vojaškem gimnaziju, kolegialni registrator Lev Puskakov, je stanoval nasproti svojemu prijatelju, poročniku Lebjencovu. Na novega leta dan je prišel k njemu zgodaj zjutraj.

„Glej, prijatelj,“ je začel, ko mu je izrekel običajne čestitke, „ne nadlegoval bi te, ako bi me ne priganjala k temu sila... Bodi tako dober in posodi mi za danes svoj Stanislavski red. Veš, povabljen sem na obed k trgovcu Spičkinu. Ta kanala ljubi nad vse rede, in kdor nima na prsih ali okrog vratu take svitle stvarice, ta je kratko malo zanj zrak. Vedeti moraš, da ima Spičkin dve hčeri, Natko in Lino... Na, s teboj govorim kakor s prijateljem. Razumeš me pač, dragi moj? Ali mi storiš to uslugo?“

Zarudel, vsak trenutek jecljaje je dogovoril Puskakov ta monolog, boječe se ozirajoč k vratom. Poročnik ga je nekoliko podražil, a posodil mu je vendar svoj red.

Ob dveh popoldne se je peljal Puskakov k Spičkinu. V vozu je odgrnil na prsih svoj plašč ter gledal z zadovoljnim nasme-

hom na izposojeni Stanislavski red, kateri se je svetil v zlatu in emajlu.

„To je prav za prav malenkost, a vendar se človeku vzbudi do samega sebe večje spoštovanje. Igrača ne velja niti pet rubljev, a vendar napravlja imeniten utis.“

Ko se je pripeljal do Spičkinove hiše, je odpel svoj plašč in plačal voznika. Zdelo se mu je, da je ta red opazil ter bil radi tega očaran. Puskakov se je radosten odkašljal ter stopil v vežo hiše. Ko je v pred-sobi odložil plašč, se je ozrl za trenutek v jedilnico. Za veliko mizo je sedelo že petnajst oseb. Čuti je bilo govorjenje in ropotanje žlic.

„Kdo je zvonil?“ je vprašal hišni gospodar slugo. „Ah, Lev Nikolajevič! Zaposnili ste se nekoliko. Prosim, prosim, to nič ne de... Baš smo sedli za mizo.“

Puskakov je napel svoje prsi, dvignil glavo pokonci ter stopil v jedilnico. Tu pa je zapazil nekaj strašnega. Za mizo je sedel poleg gospice Line njegov kolega Tremblant, učitelj francoskega. Ako opazi ta preklicani Francoz njegov red, moral boče stvar razjasniti, se oprustiti ter se potem še izpostaviti posmehu... Puskakov bi si bil z veseljem red strgal s prsi, prišlo mu je tudi na misel, da bi se umaknil; toda red je bil trdno pritrjen, in da bi odšel, je bilo že prepozno. Zakril je red z desno roko, se poklonil, kar naj bi veljalo vsej družbi

ter sedel na prazni sedež k mizi, ne da bi bil segel prej komu v roke. Sedel je kakor navlašč ravno nasproti svojemu tovarišu.

„Ta je pač malo preveč pil,“ si je mislil Spičkin, ko je videl zmedenega gosta.

Mej tem je postavil sluga krožnik za juho predenj. Puskakov je prijel žlico z levo roko, toda spomnil se je, da se ne spodobi jesti v družbi z levo roko; oprostil se je torej, češ, da je že obedoval ter da ni lačen.

„Obedoval sem že,“ je mrmral. „Bil sem pri svojem striju, nadduhovnu Jelejevovu, da mu čestitam, in pridržal me je pri kosilu.“

V resnici pa je bil lačen kakor volk, strašno se je jezil, da ni smel jesti, ko se je izvrstna juha kadila pred njim, ter so ponujali okusno pripravljeno ribo naokrog. Skušal je, da bi zakril red z levico, in da bi si z desnico postregel, toda to je bilo prenerodno.

„Takoj bodo opazili... sploh bi bilo to presmešno videti, — kakor da hočem peti... Oj ti dobro nebo, da bi bil že ta obed pri kraju! Oškodujem se že potem v restavraciji.“

Po tretji jedi se je ozrl boječe v Francoza. Tudi Tremblant je bil videti slabe volje. Pogledala sta drug drugega, in niju lice se je še bolj zatemnilo; vsak je gledal na svoj krožnik.

„Zapazil ga je, ta capin,“ si je mislil Puskakov. „Na njegovem obrazu vidim, da ga je opazil. Oh, poznam ga, tega malo-pridneža, jutri me zatoži ravnatelj.“

Prinesli so četrto jed, potem peto.

Visoko vzrasel gospod se je dvignil, pogladil svoje ščetinaste brke in pomežiknil z očmi. Potem si je pogladil lase ter začel tako-le napivati:

„Eee... hm... hm... Dovoljujem si napiti prisotnim damam... Naj bi cvele in živele!“

Gromeči hura je bil odgovor na to napitnico. Dame so se smehljale ter trkale s čašami. Puskakov je prijel svojo čašo z levico.

„Lev Nikolajevič, blagovolite dati to čašo Anastaziji Timofijevni,“ se je obrnil neki gospod k Puskakovu z napolnjeno kupico. „Pa pazite, da jo tudi res izprazni.“

Puskakov je bil sedaj prisiljen poslužiti se tudi svoje desne roke, vsled česar se je zelo prestrašil. Na zmečkanem traku viseči Stanislavski red se je prikazal ter se veselo zasvetil v solnco. Puskakov pa je prebledel, povesil glavo in si upal šele čez nekaj časa pogledati Francozu v obraz.

Ta pa ga je opazoval s začudenim, vprašujočim pogledom. Njegovi ustnici sta se gibali v ironičnem nasmehu, z lic in s čela je izginevala počasi vsa mračnost. „Julij Avgustinovič!“ je zaklical Francoz.

dovoljeno vse. Celo s topovi smejo žugati naši državci, a vendar se Goluchowski za to ne zmeni. No, Čehi v državnem zboru na to najnovejšo delo Goluchowskega ne morejo in ne smejo molčati!

Osamljena Srbija.

Velikonemško časopisje se je bavilo prav obširno z dejstvom, da srbskega kralja, ko je bil na Dunaju, naš cesar ni sprejel, nego ga ignoriral docela. Splošno sodijo imenovani listi, da je Srbija strašno osamljena. Rusija se je Srbiji povsem odtegnila, ker so vse njene svete in graje v Belemgradu prezrli ter so poslušali rajši Milana. Postopanja proti radikalcem Rusija ne more pozabiti. Tudi Avstro-Ogrska je zahtevala, naj se postopa proti radikalcem zmerno, ter vztrajala pri zvezi, katero sta sklenila Rusija in ona glede Balkana. Avstro-Ogrska torej ne more biti v prijateljskem razmerju z državo, ki je žalila njeno zaveznico. Ko je prišel Aleksander na Dunaj, je bil naš cesar v Budimpešti. Aleksander ga je počakal, da se vrne, toda dočakal je bridko presenečenje. Ne le, da ga cesar ni sprejel, prenesti je moral celo to ponižanje, da je naš cesar obiskal v istem hotelu prebivajočega grškega kralja, a k njemu ni prišel. Aleksander je govoril samo z grofom Goluchowskim dvakrat, ki mu je povedal zakaj cesar z njim ne more občevati. Dokler ne pomilosti Aleksander obsojenih radikalcev, ostane Srbija osamljena. Pač je moralo biti Aleksandru mučno in težko pri srcu, ko se je odpeljal z Dunaja, ne da bi bil govoril s cesarjem, zlasti ki je moral misliti na prijazni in častilni sprejem svojega tekmeca na Balkanu, kneza Ferdinanda bolgarskega. Kralj Aleksander mora začeti končno vendarle misliti, da mu Milan ni dober svetovalec! Take izkušnje, kakoršno je doživel na Dunaju, ga morajo preveriti, da stori najboljše, ako pošlje svojega očeta lepo v Pariz.

Ruska carska dvojica v Potsdamu.

Danes sta ruski car in carica gosta nemškega cesarja in cesarice v Potsdamu. Nemci se tega obiska jako veselijo ter gostobesedno naglašajo prijateljske zaimere z Rusijo. Čudno pa je, da se pripravljajo nemški cesar na poset angleške kraljice in tudi pri tej priliki naglašajo nemški listi dobre zaimere z Anglijo. Nemčija ima torej zopet dve železi v ognju. No, ruski listi dokazujejo, da je poset carske dvojice v Potsdamu le izraz osebne courtoisije.

Vojna v Natalu.

Angleška časopisna trobila svirajo veselo, saj se je posrečilo Angležem premagati Bure pri Tathams Farmi, zahodno od Ladysmitha. Buri so izgubili — tako poročajo angleške brzojavke — 800 mrtvih, ranjencev in ujetnikov, Angleži pa menda nikogar; vsaj iz teh angleških poročil je posneti, da se Angležem ni zakrivil niti lasek. Vsekakor bo treba par dni počakati, da dojdejo še poročila iz Pretorije, potem šele si napravimo svojo sodbo, ali najnovejša angleška zmaga ni le pesek v oči razburjenim Angležem v domovini. Dejstvo

cozu hišni gospodar, „blagovolite izročiti to steklenico svojemu sosedu na desni!“

Tremblant je boječe stegnil roko, in — o čudež! — Puskakove oči so zagledale tudi na tovariševih prsih red... In sicer ne Stanislavski red, marveč pravi, pristni Anin red!

Francoz se je torej poslužil prav istega sredstva. No, drug drugega vendar ne moreta ravnatelju ovaditi!...

„Ah,“ je vzdihnil Spičkin ves začuden, ko je opazil na prsih Francoza red. „Čestitam, čestitam!“

„Dà, dà,“ je začel Puskakov, „Čudno je, da so razdelili to pot pred prazniki tako malo redov; menda sva bila samo vi in jaz odlikovana. Kaj ne, to je jako čudno?“

Tremblant je pokimal z glavo ter zrl radosten na svojo levo stran prs, katero je krasil red sv. Ane tretjega razreda.

Po dinju je moral Puskakov pokazati svoj red vsem prisotnim mladim damam, a dasi mu je bilo prav prijetno in lahko pri srcu, ga je vendar mučila praznina v želodcu.

„O če bi bil to slutil,“ si je mislil, mej tem ko se je Tremblant zabaval o redih, „če bi bil to slutil, preskrbel bi si bil Vladimirjev red, ker končno Stanislavov red nikogar ni toliko veljaven, kakor red sv. Ane, če tudi je le tretjega razreda...“

je, da je angleška posadka zapustila Colenso, in da so to važno mesto z mostom preko reke Tugule zasedli Buri ter s tem onemogočili, da bi dobil White v Ladysmithu kako pomoč. General Buller namerava baje pustiti Natal Burum, a vdreti s svojo armado v državo Oranje. No Buri iz Oranje države prodirajo s četo 5000 mož proti Caplandiji, kar bo delalo Bullerju novih skrbi.

Slovensko gledališče.

(„Strahovi“. — Družinska drama v treh dejanjih. Spisal Henrik Ibsen, poslovenil Fr. Göstl.)

Videli smo torej „Strahove“ tudi na slovenskem odru, in kakor smo šli s strahom v gledališče, tako smo šli zadovoljni, da, presenečeni iz gledališča. Prepričali smo se, da je na našem odru mesto tudi Ibsenovim dramam, ki jim celo po večjih odrih le poredkoma odpirajo vrata, in prepričali smo se, da je tudi pri nas nekaj občinstva, ki ve, da je gledališče v prvi vrsti kraj pouka in resnosti. In to je bogato izkustvo, ki nam ostane vse žive dni sladka last.

Izrekamo torej zahvalo intendanci slovenskega gledališča, da nam je vprizorila „Strahove“, a izrekamo še iskrenejšo priznanje vsem tistim, ki so sinoči igrali ter nam priredili prelep večer izrednega užitka.

„Strahovi“ so globoko delo velikega, mislečega pisca, ki je premotril z bistrim očesom vse tajne globočine, vse zakulisne prigodke človeške družbe. Vedno nam je plaval včeraj zvečer pred očmi stari Ibsen... Kako ga je obdarilo stvarstvo z ostrimi pogledi, ki jim ne ostajajo skrite najtajnejše sence človeštva! Tja, kamor si dostikrat ne upa pogledati človek niti skozi prste kot na pr. v črno noč, ko ne more spati, in ko ga begajo strašče slutnje, da se zbirajo ob njegovem ležišču ostudne pošasti in zlobni duhovi, tja gleda Ibsen hladno in brezobzirno s pretečo zavzdig-njenim peresom, kot bi hotel reči: „Izdal vas bom, ve gnile rane na velikem telesu, ve smradne gobe, ki krijejo človeško družbo!... Izdal vas bom, da vas vidijo, da se ob vas zgrozijo, in da se vas zaboje!... Izdal vas bom, a ne zato, da vam odpro duše, nego da vam jih zapro!...“

In čemu bi kazali človeštvo drugače, nego je v resnici? Saj kadar hočemo luči, ne stavimo pred oko pobarvanega stekla; luč hočemo tako, kakršna je! In ljudje naj bodo na odru taki, kakršni so: maskirani, a ne v maskah, žive stvari, a ne mrtvi nestvori.

Ljudi štejemo na milijone, in mnogo jih je — da — odvažno število jih je, ki so bolni. To je resnica. Če bi ne bilo bolnega človeštva, bi ne poznali smrti. Smrt je konec telesni in duševni bolezni. Duša umrje človeku, ako umrje v nji to, kar ustvarja človeka, kar ga dviga nad žival. To vse vemo. Poznamo se, da smo slabi, da nam bolj prija zmota in slabost nego resnica in krepost. Vemo, da smo ljudje, ne ljudje, kakršne znači te besede idealni pomen, nego da smo ljudje, kakršne so nas ustvarili čas in razmere. To vse vemo. In zakaj bi se kazali v gledališču drugače nego smo v resnici? Komu v korist? Sebi? Saj se poznamo in rekli bi: To nismo mi, to so stvari tam kje z drugega planeta!

In nespametno je misliti, da kaže pisatelj greh in slabost zato, da nas demoralizuje ali celo pohujša — moj Bog, to bi bilo grozno! — pisatelj nam kaže greh in slabost zato, da ju vidimo pred seboj v vsi grozi, in strahoti, da se ju zbojimo in če smo v njih, da se ju otresemo. Kaj mislite, da niso ljudje, ki pravijo: „Tak in tak sem tudi jaz, in morda me zvoha kdo in me pritira pred sodbo na oder!“ — Vrh tega je občečloveških vprašanj in razmer, ki jih je treba dramatično počasi odkrivati, da se bomo končno ljudje poznali. In če niso vse razmere v človeški družbi najlepše, tega smo krivi pač sami, saj smo bili vendar mi prej, nego so bile razmere. In če jih hočemo izpremeniti, jih moramo poznati — kazati jih moramo torej v polni luči, in na odru je mnogo svetlobe!

In tako dalje...

Ibsen je tudi zajel „Strahove“ iz polnega in bolnega življenja. Smelo je segla njegova močna roka v vrtnice. Jedro mu je ostalo v pesti, lupina ustvarja dekoracijo...

To, kar se godi v „Strahovih“ na odru, ni vse. Mnogo več je onega, kar se je zgo-

dilo prej. In to je strašno! Komornik Alving in Ana Engstrand, ki nimata nobene vloge, igraata glavno ulogo. Spletla sta teško šibo, pod katere udarci se zvija gospa Alving, devica Regina in slikar Osvald. Pastor Manders diha to dušečo atmosfero. On je publikum, ki gleda, kako se kaže in razvija življenje pred njim. In prepričani smo, da je pozneje pastor Manders gledal svet z vse drugačnimi očmi... „Strahovi“ se nam zde zadnje dejanje pretresljive tragedije...

O njih je pisal ta list že predvčerajšnjim obširneje, torej nam ni treba danes že povedanega ponavljati. Povdarjamo samo, da so napravili „Strahovi“ na občinstvo najgloblji vtisk, seveda če izvzamemo ono vrsto ljudi, ki se smejejo, če tudi bi na odru rezali kožo z živega telesa.

Igrali so izvrstno. Dobili smo vtisk, da so se vsi zavzeli s posebno vnetostjo za svoje vloge, in da so jih do pičice proučili. Včerajšnji večer nam svedoči, da ima slovenska drama nekaj izbornih igralcev in igralk, ki jim smemo zaupati najtežavnejše vloge, katere zahtevajo popolnih umetnikov.

Pred vsemi nam je pohvaliti gospoda Danila, ki je igral Osvalda. Malokdaj smo bili z g. Danilom tako zadovoljni kot sinoči. Bil je to njegov večer. Osvald je veleteljna uloga, ki ne zahteva le, da se je igralec nauči, temveč ki hoče, da jo igralec resno in temeljito študira v polnem pomenu te besede, ako hoče, da se ne osmeši. In gosp. Danilo se je učil kot vesten dijak za težak izpit. Nemara je hodil celo na Studenec študirat blazine — tako istinita in prirodna je bila njegova igra. Njegov blede, izmučeni, izžiti obraz z boleznim, trudnim izrazom, mirna, naravna, tu in tam — vedno ob pravem času — vzkipevajoča govorica, pretresljivi, obupni jok, ono nervozno, značilno grizenje nohtov, drgetajoči živci in končno grozno realistiški krč, ki mu je izpremenil vso zunanjsčino — to vse je bilo tako lepo in popolno, da smo vzkliknili: g. Danilo vendar mnogo vé in on je temeljit igralec! Prav od srca mu častitamo na sinočnem popolnem uspehu!

Gospo Alving je igrala gospa Danilova, naša najboljša igralka. Helena Alving živi dvojno življenje: življenje spominov, življenje sedanjosti. To, kar je bilo, mora prikrivati pred bolnim sinom, katerega se oklepa z vso ljubeznijo. To notranjo svojo bol, to globoko materinsko ljubezen, ta strah ob sinovi bolezni, ki se ji preliva v obup in v bolest, katera ji izčrpa vse telesne sile v zadnjem strašnem prizoru, je pogodila gospa Danilova tako realistiško, tako mojstrski, da ji moramo izreči popolno priznanje. Njen uspeh bi bil še popolnejši, ko bi kazala v zadnjem dejanju ob gradaciji sinove blaznosti še več groze. To bo prihodnjič gotovo storila.

Gospod Inemann je igral pastora Mandersa. Njegova uloga je resna in važna. S ponosom idealnega svečenika, izrazovitim povdankom v mirni, premišljeni govorici ter z docela naravnimi kretnjami jo je rešil g. Inemann najizbornejše ter je posebno v prizorih, ko se odkriva njegovim očem grozna resnica, dosegel najpopolnejše uspehe.

Dobro je pogodil hinavskega mizarja Engstranda g. Verovšek, ki nam je prav posebno ugajal zlasti v zadnjem dejanju, ko je tako v igri kot v govoru imenitno kazal svoj dvomljiv značaj. Imel je tudi značilno masko.

Tudi gospa Polakova kot Regina nam je ugajala zlasti v prvih dveh dejanjih. Igrala je presrečno, sočutno in vdano. Odločna je bila v prizoru z Engstrandom. Ljubka in simpatična v prizoru s pastorm.

Kakor rečeno: vsi so rešili v polni meri svoje težke vloge in zaslužili so popolnoma glasno pohvalo. — Gledališče je bilo dosti dobro obiskano, in današnje hvalne besede bodo morda imele vsaj ta uspeh, da bodo pri drugi predstavi „Strahov“ polne tudi — lože. Priznavamo, da niso „Strahovi“ za vsakega, a Ljubljana vzmore vendar še toliko občinstva, ki lahko napolni gledališče, kadar igrajo tako izvrstno Ibsenove „Strahove“.

—a—

Občinski svet ljubljanski.

V Ljubljani, 7. novembra.

Seji je predsedoval župan Hribar, Overovateljema zapisnika sta bila imenovana obč. svetnika Komovc in Turk.

Župan je naznanil, da je vlada dovolila 5000 gl. državnega prispevka za napravo javnega trga pred novo judiščno palačo, kar se je vzel na znanje.

O popisu dež. odbora glede parcelovanja knežjega dvorca je poročal obč. svet. dr. Hudnik. Knezu Auerspergu se je bilo naročilo, da mora predložiti načrt parcelacije. Proti temu se je knez Auersperg pritožil na dež. odbor, in ta je sklep občinskega sveta razveljavil. Odsek je mnenja, da razveljavljenje ni utemeljeno v zakonu. Poročevalec je predlagal pritožiti se proti tej odločbi dež. odbora na upravno sodišče. — Sprejeto.

O prošnji Antona Verbiča na glede cesti v Mestni log odpisa sveta za cestne namene je poročal obč. svet. dr. Stare. Verbič je mestni občini odstopil nekaj sveta v regulacijske namene, na katerem je mestna občina za svoje posojilo vknjižena. Sklenilo se je dovoliti, da sme Verbič te koščke sveta prepisati neobremenjeno.

O poslovanju mestne davkarije v letu 1898. in o dopisu županovem v zadevi pobiranja državnih davkov po mestni občini je poročal obč. svet. Plantan. Področje mestne občine je razdeljeno v samosvoje in v prenešeno. Naloga občine je, da v prenešenem delokrogu izvršuje posle političnih oblastev I. instance. Ministrske naredbe določajo, da morajo ta oblastva sodelovati pri poizvedovanju in pobiranju davkov, ta določba pa za Ljubljano ne velja, ker je zanjo določena izjema, od občine se tudi nikdar ni več zahtevalo, kakor da prejema in oddaja neposredne davke in doklade. Davčna administracija zahteva veliko več od mestne davkarije, kakor bi po zakonu smela. Odseka, finančni in pravni, sta se o tej stvari posvetovala, in poročevalec je predlagal: 1. Naj se pobirajo po mestni davkariji davki itd. kakor doslej tudi v naprej, toda s pridržkom, da se občini plača kar stori mestna občina več, nego je njena dolžnost; 2. naj mestna davkarija sestavi natančni izkaz o troških, ki jih ima vsled izvrševanja tistih pravil, katerih mestna davkarija ni dolžna izvrševati. S tem se vprašanje ne reši, nego se rešitev odloži, dokler se ne zbere, in zadevnima odsekom ne predloži material, iz katerega bo razvideti, koliko bremen oziroma izdatkov ima občina vsled tega, da izvršuje posle, katerih izvrševanje ni dolžnost mestne davkarije.

Obč. svet. Svetek je v daljšem zanimivem govoru pojasnil zgodovino mestne davkarije.

Župan Hribar je naprosil obč. svet. Svetka, naj svoj govor izroči magistratu, kateremu bodo navedeni podatki pri daljših obravnavah v veliko podporo.

Na to sta bila sprejeta oba odsekova predloga.

Obč. svet. Plantan je poročal o razpisu deželne vlade v zadevi naprave samoslovenskih uličnih tabel. S tem razpisom je deželna vlada obvestila občino, da je rekurz F. Uhla, Dzimskega in tovarišev proti napravi samoslovenskih uličnih tabel odbila. V utemeljevanju dotične odredbe pravi vlada, da je bila ona pač poklicana poseči v to zadevo, ko je župan dal napraviti samoslovenske table, da pa je to odpadlo s tem, da je občinski svet 3. oktobra sklenil odobriti napravo rečenih tabel. Pač pa vlada naroča obč. svetu, da mora svoj sklep predložiti v odobrenje deželnemu odboru. Vlada je priznala občini pravico določati v svoji hiši jezik in imena javnih napisov. Proti naročilu, da je izposlovati odobrenje sklepa z dne 3. oktobra od strani dež. odbora bi se občina sicer lahko pritožila, a to ni potrebno. Sklenilo se je, vzeti razpis deželne vlade na znanje in izposlovati odobrenje sklepa z dne 3. oktobra t. l. glede samoslovenskih uličnih tabel.

O zahtevi J. Bavdeka, da se mu izplača na bivšo njegovo hišo pripadajoči delež kupnine za meščansko vojašnico, je poročal obč. svet. dr. Hudnik. Prošnja se je kot neutemeljena odbila.

Župan Hribar se je na to s toplimi besedami spominjal umrle gospe Karoline pl. Bleiweisove, na kar so obč. svetniki v znak sožalja vstali raz sedeže.

O zahtevi gospe Josipine Selanove glede odškodnine za napravo kanala od njene hiše do Ljubljane je poročal obč. svet. dr. Stare. Prošnja zahteva odškodnine 1500 gold. in povrnitev stroškov njene pravnega zastopnika. Ker nima prošnja vsled zazidave Starinarskih ulic nikake škode, in ker tudi nima pravice protestirati, je bila prošnja odklonjena.

Za nakup nekaterih instrumentov in aparatov za tržnega nadzornika je poročal

obč. svet. Senekovič in je bil v ta namen dovoljen znesek 525 gld., ki se postavi v proračun za l. 1900.

Isti poročevalec je poročal o 34 žrebanju mestnega loterijskega posojila. Izžrebanih je bilo 315 srečk, katerih dobitki znašajo 38.240 gold. Neizžrebanih je še 71.030 srečk.

Obč. svet. dr. Požar je poročal o izplačilu onih 12.000 gld., katere je Kranjska hranilnica obljubila kot prispevek za zgradbo novega župnišča pri Sv. Jakobu. Hranilnica neče izplačati teh 12.000 gld., češ, da se ji je reklo, da hoče občina sezidati župnišče, če se ji da stavbišče brezplačno, dočim je obč. svet sklenil, da zgradba župnišča ne sme občini provzročiti nikakih bremen. Hiši v Florjanskih ulicah, kjer naj stoji župnišče, sta zdaj na razpolago po ugodni ceni, in je na vsak način ugodno za občino, če jih kupi, zlasti ker se morajo Rožne ulice razširiti. Sklenilo se je, ostati pri sklepu z dne 18. julija 1899. l. in kupiti obe hiši in plačati 5000 gld. iz regulacijskega fonda in predujemo 13.000 gld. s pogojem, da se zagotovi prispevek kranjske hranilnice in A. Samasse ter prispevek vseh konkurenčnih faktorjev.

Obč. svet. Tosti je priporočal nakup hiš in predlagal, naj se takoj izvrši regulacija.

Sprejet je bil poročevalcev predlog.

Obč. svet. Lenč je poročal o prošnji Martina Peruzzija iz Lip za podporo pri izdaji brošure „Naše barje“. Prošnja je bila odklonjena.

Isti poročevalec je poročal o prošnji Petra pl. Radicsa za podporo pri nabiranju podatkov za Valvazorjev životopis. Prošnjiku se je podpora za leto odklonila, pač pa je obč. svet pripravljen dati pisatelju primerno nagrado, kadar knjiga izide.

O določi odškodnine za vporabo velike dvorane v „Mestnem domu“ je poročal obč. svet. Lenč. Sklenilo se je zahtevati od društev, brez ozira na število udov, po dnevi od 5 do 10 gld., zvečer od 15 do 20 gld., pozimi bi bilo k temu pribiti še troške za kurjavo.

Obč. svet. Turk je priporočal, naj se stroški znižajo vsaj malim društvom podnevi na 2 gld., proti čemur je ugovarjal poročevalec, ker bi se tako še stroški za snajenje ne dobili.

Sprejeti so bili odsekovi predlogi brez premembe.

Podžupan dr. vitez Bleiweis-Trsteniški je poročal o proračunu mestne klavnice za leto 1900. Potrebščina znaša 15.525 gold. 80 kr., pokritje pa 22.039 gld., torej bo prebitka 6513 gld. 20 kr.

Obč. svet je proračun odobril.

Seja se je na to radi pozne ure zaključila in se nadaljuje jutri v sredo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 8. novembra.

— **Osebnosti.** Župan Hribar odpotoval je za več dni na Dunaj. — Učitelj v Šmartnem pod Šmarno goro g. Fr. Rojina je imenovan nadučiteljem v Šmartnem pri Kranju. — Učiteljica v Kočevju gdč. Giz. Ekel je imenovana za učiteljico-voditeljico v Zgornji Sušici pri Toplicah.

— **Občinski svet** ni v sinočni seji rešil vsega dnevnega reda in ima vsled tega danes ob 5. uri popoldne zopet sejo.

— **Kolegij c. kr. notarjev** na Kranjskem ima svoj letni občni zbor v nedeljo, dne 12. t. m. v „Mestnega doma“ konferenčni sobi ob 10. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem shodu zbora. 2. Letno poročilo notarske zbornice za leto 1899. 3. Odobrenje računa za čas od 1. decembra 1898 pa do 1. novembra 1899. 4. Proračun in določitev prispevka členov zbora za leto 1900. 5. Poročilo zbornice o vprašanji, imajo-li notarji pravico terjati, da se jim plačajo pravdni troški, ako nastopajo pri sodiščih v lastnih zadevah (poročevalec g. dr. Rupert Bežek). 6. Poročilo zbornice o dopisu c. kr. notarske zbornice v Ljubnem glede razpisa c. kr. nadsodišča v Gradci glede zastopanja notarjev pred sodišči (poročevalec g. dr. Rupert Bežek). 7. Poročilo člana Ivana Plantana o položaju notariata na Kranjskem. 8. Volitev namestnika za dobo enega leta (§ 129 n. z.). 9. Razni predlogi.

— **Karolina Bleiweis pl. Trsteniška** f. V vseh krogih ljubljanskega prebivalstva visokospoštovana gospa Karolina Bleiweis

pl. Trsteniška je bila včeraj popoldne pokopana. Pogreba se je udeležilo tudi mnogo narodnih društev z zastavami, kakor „Sokol“, „Ljubljana“, „Slavec“ itd. in jako mnogo najodličnejšega občinstva. Vse je hitelo, da pokojnici izkaže poslednjo čast, da še enkrat posvedoči simpatije in spoštovanje, ki je je gojilo za rajnko. Pred hišo žalosti in na grobu so pevaka društva zapela več žalostink. Blagi pokojnici je zagotovljen ljub spomin pri vseh, ki so jo poznali.

— **Pogreb dr. Janka Pajka.** Danes popoldne ob 1/5. so pokopali na ljubljanskem pokopališču profesorja dr. Pajka, ki je bil tudi marljiv sotrudnik „Slovenskega Naroda“ in „Ljubljanskega Zvona“. Pogreba se je udeležila večina profesorjev, učiteljev in dijakov ljubljanskih srednjih in ljudskih šol, a tudi druge slovenske gimnazije, zlasti kranjska, so poslale več svojih zastopnikov. Pogreba se je udeležilo nadalje več zastopnikov ljubljanskih časopisov, precej tukajšnjih literatov ter odbor „Slovenskega pisateljskega društva“. Zastopnik je bil tudi občinski svet. Udeležba narodnega občinstva je bila jako mnogobrojna.

— **Nova opera.** V petek dne 10. t. m. bode se pela prvič v slovenskem gledališču krasna, velika Smetanova opera „Dalibor“, o kateri bomo spregovorili obširneje v jutrišnji številki. Za danes naj omenimo le toliko, da se je storilo vse, da bode ta opera uprizorjena najbolj veličastno. Sodeluje vse dramatično osebje in se je napravilo več dekorativnih točk in kostumov. Ne dvomimo torej, da bode slovenska opera tudi s tem delom dosegla enak uspeh, kakor z vsemi dosedanjimi.

— **Ruski kurs** prične se v četrtek dne 9. t. m. točno ob 8. uri zvečer v dvorani „Mestnega doma“ v I. nadstropju. Vhod od strani finančne direkcije. Učne knjige se že dobé v Schwentnerjevi knjigarni ter se opozarja vse naročnike, da se bode rabil pri prvi uri v četrtek I. zvezek teh učnih knjig.

— **Himen.** Dne 4. t. m. poročil se je gospod Karol Sima, trgovec v Poličanah, z gospodično Ema Elsbacher, veletiča hčerko v Laškem trgu na Štajerskem.

— **Za bolnišnico v Kandiji pri Novem mestu** bo nabiral usmiljen brat Gervazij. Plodonosno, človekoljubno delovanje lepe bolnišnice ob dolenjski metropoli je dovelj znano, zato ni treba, da prošnjo brata Gervazija še posebej podpiramo.

— **Talijo za rešitev življenja v znesku 26 gld. 25 kr.** je delžna vlada priznala rudarju Ignaciju Prelovcu v Spodnji Idriji, ki je dne 6. septembra t. l. z nevarnostjo za lastno življenje rešil 14letnega dijaka Ivana Šinkovca iz Idrije iz vode.

— **Zavarovalni agentje**, uradniki in prijatelji istih, katerim je ležeče na tem, da se ustavi organizacija slovenskih zavarovalnih nastavlencev, in ki se strinjajo „O položaju zavarovalnih potovalcev“ v včerajšnji številki tega lista, so na prošni, da naznanijo svoja imena na naslov: R. D., poste restante Ljubljana, v svrhu natančnejšega dogovora v tej zadevi. Tovarši.

— **Prodaja premoga.** Premog se je letos podražil spet za 2 kr. pri kilogramu, kar seveda najbolj občutijo vsi tisti, ki morajo premog na drobno kupovati. Pričakovati je, da bodejo prodajalci premoga sedaj vendar vestno napolnjevali vreče, in da bode vsaj v vsaki vreči tudi res 50 kg. premoga. Pred dnevi smo bili priča, da je mestni policijski stražnik vstavil premogarskega hlapca in dal iztehtati vse vreče s premogom vred. Konstatovalo se je bilo, da je v vsaki vreči nedostajalo 1 kg. premoga, oziroma 2 kg. če se račun, da vreča tehta 1 kg. V vsaki vreči 1 kg. manj, to že nekaj izda. „Die Menge machts“, pravijo Kočevci. Občinstvo naj bode pazljivo pri kupovanju premoga in naj pazi, da ne bodo vreče raztrgane. Vsaka vreča mora biti tako plombirana, da ni moči vrvice izsneti z vreče.

— **Vojak vojaka ubil.** Vojak 17. pešpolka, ki je bil v nedeljo zvečer v Vračkovu gostilni na sv. Petra nasipu št. 65, v pretepu od nekega vojaka 27. pešpolka ranjen, je predvčerajšnjem umrl. Ali je bil vdarjen z vrčkom po glavi ali sunjen z bajonetom, se ne ve zanesljivo. Ubit vojak je Boštjan Mali. Upamo, da bode vojaška oblast uvedla strogo preiskavo, in da bode ubijalca tudi strogo kaznovala. Sploh pa naj

bi vojaška oblast skrbela za to, da bi se vojaki 27. pešpolka v gostilnah in sploh v javnih lokalih bolj mirno in manj izzivajoče vedli.

— **Tržni dnevi in psi.** Na naših tržnih prostorih se nimajo prodajalci in prodajalke stojnic in klopice, na katere bi postavljali blago na prodaj, kakor je to upeljano v drugih mestih. Pri nas se še navadno postavljajo posode z blagom na tla. Redno storé to prodajalci z dežele, in le branjevke in branjevci imajo stolice. Umestno bi pač bilo, da bi bile za vse prodajalce predpisane stojnice, za katere naj bi se pobirala pristojbina. Na ta način bi se preprečilo, da bi se živila tako ne poprašila in ponesnazi. Najgrše pa je, da smejo psi letati po tržišču ob tržnih dneh in vohati po posodah in še kaj drugega. Cestni policijski red za Ljubljano izrečno prepoveduje pse jemati na tržišče, in mestna policija naj bi strogo pazila, da se ta prepoved tudi izpolnjuje.

— **Nasledki prazne vere.** Včeraj dopoldne sta prišla v neko tukajšnjo prodajalnico moški in ženska, ki sta si nabrala blaga in dala 3 gld. predplačila za zagotovilo, da prideta pozneje nazaj, in da bode ta več kupila. Trgovec si je ogledal denar — goldinar in štiri krone — katero je dobil za predplačilo, in ker je bil prepričan, da je ponarejen, ga je nesel na policijo in to naznanil. Ko pa je prišel nazaj v svojo trgovino, prišla sta za njim tudi že dotičnika, ki sta popred kupovala blago. Detektiva, ki sta ju čakala, odpeljala sta ju in še dve drugi osebi, ki sta bila z njima na magistrat. Tukaj se je pa konstatiralo, da sta ostavljena žena in nevesta, in da sta prišla v družbi sorodnikov nakupovat v Ljubljano. Nevesta je neki s solznimi očesi pripovedovala, da je tega vsega kriva njena neumna glava in prazna vera. Dala je bila v žep med denar živega srebra, ker prazna vera uči, da bode potem, če bode kot nevesta nosila živo srebro v žepu, vedno srečna in bode vedno imela dovolj denarja. Živo srebro v žepu se je spoprijelo z goldinarjem in s kronami, ki so postale bolj temno-svile in manj žvenkujoče. Mejtem se je policija pri finančnem uradu in pri zlatarju prepričala, da denar ni ponarejen, in je ostavljena izpustila.

— **Vojaški kaznenec ušel.** Včeraj popoldne je ušel na južnem kolodvoru vojaški kaznenec Josip Skolarič, ko je moral pri skladišču nakladati. Bežal je v mestni log, kjer sta ga dva delavca videla in zasledovala. Bežal je spet v mesto in jo hotel po Dolenjski cesti pobegniti, toda pri Dolenjski mitnici ga je stražnik prijel in izročil v vojašnico.

— **Ubil se je te dni 57letni Ivan Rozman iz Št. Vidu** pri Ljubljani, padši v pijanosti z neke lestve.

— **Večje število mladeničev** so orožniki pripeljali predvčerajšnjim iz Kormina v goriške zapore. Hoteli so vbežati iz Avstrije prej, ko so zadostili svoji vojaški dolžnosti. Prijeti mladeniči so doma s Kranjskega. Bržčas so bili na potu k znemu Nodariju Videm.

— **Tržaški občinski redarji** so dobili nove uniforme. To se je zgodilo v časih, ko je mestna občina tržaška v največjih finančnih stiskah. Nova uniforma je napravljena po uzorcu, ki tržaškim iredntovcem kajpada najbolj ugaja, posneta je namreč po uniformah italijanskih braljerijev, po uniformi laške vojske. To ima seveda svoj poseben namen, katerega vsakdo lahko pogodi, katerega pa avstrijski vladni krogi prav gotovo ne uganejo.

* **Nadvojvodinja Štefanija se ne bo omožila.** Radi svoje hčerke Elizabete se je nadvojvodinja Elizabeta premislila ter se ne bo omožila. Elizabeta je zaročena z nekim nadvojvodo, s katerim se poroči bajé v kratkem. Ker pa bi bila ta poroka onemogočena, ako bi se omožila Štefanija, se je mati svoji hčeri na ljubo žrtvovala. Listi poročajo, da so Štefanijo pregovarjali cesar ter njeni stariši, ki že več let niso bili več v zvezi s svojo hčerjo. Cesar je sprejel v avdijenci tudi Štefanijinega ženina, grofa Lonyaya. Štefanija postane prva nadvojvodinja na avstrijskem dvoru, kar je želela že davno. V poslednjem času Štefanija ne občeje z nikomur. — Nasproti tem čudnim vestem pa javljajo „Grazer Tagblatt“ iz Budimpešte, da so vse vesti o preložitvi Štefanijine poroke ali celo o njeni odpovedi izmišljene. Imenovanemu listu poročajo, da je večji del Štefanijinega pohl-

štva že na gradu grofa Lonyaya ter da bo poroka koncem novembra. Katero poročilo je torej pravo, ne vemo. Razni ilustrovani listi so že prinesli skupno sliko Štefanije in Lonyaya.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 8. novembra. V današnji seji poslanske zbornice je prišlo najprej do kratke praske mej desnico in mej levico glede predloge o odpravi časniškega kolka. Desnica je odklonila Kaiserjev nasvet, naj se začne takoj razprava, hoteč tako pokazati, da ima ona kot večina odločevati. Desnica bo sama predlagala, kdaj naj pride predloga v razpravo. Vlada je predložila budgetni provizorij za štiri mesece in normalni budget za l. 1900. Vodja finančnega ministrstva je obrazložil budget v daljšem govoru. Mej drugim je v proračunu ki izkazuje prebitka 407.000 kron: 80.000 kron za ljudsko številjenje, 30.000 kron za preložitve zagrebške-drž. ceste pri Trebnjem, 50.000 kron za preložitve Karlovške državne ceste pri Kandiji, 152.000 kron za regulacijo Save, 40.000 kron za poslopje drž. gimnazije v Ljubljani, 2600 kron za notranjo opravilo tega zavoda, 200.000 kron za sodno palačo v Ljubljani, 70.000 kron za vojašnico v Novem mestu, 14.000 kron za zgradbo uradnega poslopja v Radovljici, 173.650 kron za saniranje bratovske skladišnice v Idriji. Specijalni proračuni še niso predloženi. Zbornica je na to začela razpravo o odgovoru ministra Körberja na interpelacijo glede izgrediv na Moravskem. Prvi je govoril dr. Začek, ki je jako obširno pojasnil dogodbe v Pterovu, v Holešovu in Vsetinu ter dokazoval, da ministroma izvajanja ne odgovarjajo resnici, in trdil, da so izgrediv kriva politična oblastva. Za njim bo govoril Berner, ki misli predlagati, naj se izvoli poseben odsek, ki bo stvar preiskoval.

Dunaj 8. novembra. Sinoči je eksplozirala velika cev plinovega omrežja poleg Augartenbrücke. Eksplozija je obudila velik strah. Govorilo se je, da je mnogo ljudi ponesrečilo, kar pa se ni zgodilo. Nekatere hiše so več ali manj poškodovane.

Praga 8. novembra. „Politik“ toži, da vodstvo desnice ni kos nalogi, zlasti Jaworski da postopa brez pravega prevdarka.

Reka 8. novembra. Radi naprave madjarsko-laških napisov pri električni železnici so se včeraj primerile velikanske demonstracije. Občinstvo je bilo s posebnimi listki pozvano, naj bojkotira električno železnico. Obljubilo se je, da se odstranijo madjarski napisi, a ker se to ni zgodilo, se je včeraj ob otvoritvi te železnice zbralo na stotine ljudi, ki so uprizarjali hrupne demonstracije. Policija je z orožjem razgnala demonstrante in aretovala mnogo oseb. Popoldne so se demonstracije ponovile, dasi je bilo vojaštvo konsignirano. Ko je policija prišla, jo je občinstvo sprejelo z žvižganjem in z insultami. Zvečer so se zgodile še večje demonstracije. Vse je bilo na nogah. Policija je ob polu 12. uri ponoči siloma izpraznila vse kavarne na Adamičevem trgu in zaprla vse javne lokale. Aretovanih je bilo kacic 50 oseb, mej njimi dva bivša obč. svetnika in neki profesor.

Berolin 8. novembra. Ruski car je danes prišel sem. Cesar ga je sprejel na postaji Wildpark in se z njim odpeljal v novo palačo.

London 8. novembra. V tukajšnjih vojaških krogih se zatrjuje, da misli general Buller, pustivši na strani Bure v Natalu, od zapadne strani naskočiti Oranje-republiko in zasesti Bloemfontein, misleč, da potem Bure hitro prisili, da se udajo.

London 8. novembra. Kimberley oblegajoči Buri so dobili 15.000 mož podpore. V Debiru so razstrelili skladišče, napolnjeno z dinamitom.

London 8. novembra. General Buller je vladi naznanil, da so angleške pozicije pri Ladysmithu tako trdne, da jih bo jako težko zavzeti.

Za prebivalce mest, uradnike i. t. d. Proti težkotam prebavljenja in vsem nasledkom mnogo sedenja in napornega duševnega dela je upravnemu potrebnost domače zdravilo pristni Moll-ov Seidlitz-prasek, ker upliva na prebavljenje trajno in uravnavno ter ima olajševalen in topilen učinek. Škatljica velja 1 gld. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, na DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. Manj kot 2 škatljici se ne pošljeta. 3 (59-15)

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 806-2 m. Srednji uradni tlak 736-0 mm.

Nov.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetovi	Nebo	Padačina v 24 urah
7.	9. zvečer	740-2	10-2	sr. sever	jasno	0
8.	7. jutraj	739-1	6-1	sr. svzhod	megla	0
9.	2. popol.	736-3	16-6	sr. jzhod	sk. oblak.	0

Srednja včerašnja temperatura 11-9°, normale: 5-6°.

Dunajska borza

do 8. novembra 1899.

Skupni državni dolg v notah	99	gld.	80	kr.
Skupni državni dolg v srebru	99	"	40	"
Avstrijska zlatna renta	117	"	25	"
Avstrijska krona renta 4%	99	"	95	"
Ogerska zlatna renta 4%	116	"	60	"
Ogerska krona renta 4%	95	"	25	"
Avstro-ogerske bančne delnice	902	"	—	"
Kreditne delnice	368	"	90	"
London vista	120	"	70	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59	"	02 1/2	"
20 mark	11	"	78	"
20 frankov	9	"	58 1/2	"
Italijanski bankovci	44	"	90	"
C. kr. cekini	5	"	70	"

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registr. zadruga z neom. zavezo

pisarna v Šelenburgovih ulicah h. št. 3 v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4 1/2 % od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dobrodelnih, občekoristnih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor tudi delavcev in poslov cel dežele se obrestujejo po 5 %.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(1688-17)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

V Kranju!

Podpisana tvrdka naznanja slavnemu občinstvu najljubnejše, da otvori svojo

drugo podružnico

z modnim in manufakturnim blagom

dné 11. novembra t. l.

v Kranju, Glavni trg št. 105

nasproti župnijske cerkve.

V nadi, da nama častito kranjsko ter gorenjsko občinstvo isto zaupanje izkaže, kakor slav. ljubljansko občinstvo, zagotavljava, da se boveda potrudila, cenjene odjemalce z najfinjšim blagom postreči, in sicer s tako nizko ceno, da smeja trditi, da se tacih cen še sploh nikdar ni čulo.

(2026-1)

Priporočava se za mnogobrojni obisk najtoplejše in beleživa

s spoštovanjem

Konrad Schumi & Co.

„Pri novi tovarni“

trgovina z modnim in manufakturnim blagom.

Glavna trgovina: v Ljubljani, Dunajska cesta št. 6.

I. podružnica: v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 2.

II. podružnica: v Kranju, Glavni trg št. 105.

Doering milo

SOVO.

(444-31)

Izmej najfinjših toaletnih mil najcenejše in najmilejše.

Za umivanje porabno za

dame

kakor tudi kot milo za otroke

jako priporočljivo.

Povsod na prodaj po 30 kr.

Prodajalna

na dobrem prostoru, v veliki fari ali trgu, blizu kolodvora, se išče v najem.

Ista mora biti prostorna, s skladiščem, vsaj dvema sobama in kuhinjo. (1938-5)

Natančneje po dogovoru. Ponudbe sprejema in odpošilja na dotičnika upravništvo „Slov. Naroda“.

Naznanilo.

Uljudno naznanjam, da se moja

privatna pisarna

in

glavni zastop Dunajske zavarovalne družbe v Ljubljani

sedaj nahaja

v Prešernovih ulicah št. 50

v pritličji, nasproti c. kr. glavne poste.

Velespoštovanjem

(2013-2)

Jos. Perhauc.

Gotov uspeh

imajo splošno priznane

Kaiser-jeve

karamele iz poprove mete

proti nedostajanju apetita, želodčnemu bolu, slabemu in pokvarjenemu želodcu.

Pristne v zavojih po 25 vin. pri Mr. Ph. Mardetschlaeger-ju v Ljubljani, v orlovi lekarni poleg železnega mostu, in pri Ubaldu pl. Trnkoczy-ju v Ljubljani. b (1919-2)

Št. 10.990.

Razglas.

(2025-1)

Od Jakoba pl. Schellenburg-a ustanove za gospodične je izpraznjeno jedno mesto v tačasem znesku 137 gld. 55 kr., čegar podelitev pristoji deželnemu odboru kranjskemu.

Pravico do te ustanove imajo kranjske gospodičine plemenitega rodu, ki so lepega vedenja, in — če teh primanjkuje — tudi druge poštene deklice s Kranjskega, ki so lepega vedenja. — Prosilke naj svoje prošnje

do 25. novembra 1899. l.

pri deželnem odboru kranjskem vložijo. Izkažejo naj se v njih z lastnostmi, ki so potrebne za to ustanovo, osobito pa s krstnim listom.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani

dné 6. novembra 1899.

Št. 37325

Ustanove.

(2024-1)

Pri mestnem magistratu je za tekoče leto podeliti sledeče ustanove:

1. Jan. Bernardinijev v znesku 100 gld.
2. Jos. Jak. Schillingovo v znesku 97 "
3. Jurij Thalmeinerjevo v znesku 94 "
4. Jan. Jost. Weberjevo v znesku 99 "
5. Jan. Nikl. Kraškovič-ovo v znesku 81 "
6. Jan. Ant. Fancoj-ovo v znesku 67 "
7. Jos. Feliks Sin-ovo v znesku 48 "
8. II. Ant. Raab-ovo v znesku 231 "
9. Miha Pakič-ovo v znesku 130 gld.
10. Jan. Krst. Kovač-ovo v znesku 151 "
11. Marije Kosmačeve v znesku 102 "
12. Helene Valentinijev v znesku 84 "
13. Ustanova za onemogle posle v znesku 50 "

Prošnje za eno ali drugo teh ustanov vložiti je opremljene s potrebnimi dokazili do 28. t. m., pri magistratnem vložnem zapisniku.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 2. novembra 1899.

Izkušeno dobre kvalitete

blaga za moške obleke

razpošilja

oddelek za sukno

(1789-12)

tvrdke

Kastner & Öhler, Gradec.

Špecialiteta: Štajerski loden.

Vzorci se razpošiljajo brez stroškov.

Stalne cene.

Lastnina in tisk „Národné Tiskárne“.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Noll.